

MILJÖUTSKOTTETS UTLÅTANDE 17/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av den reviderade bilagan VI till 1978 års protokoll till 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg och av däri senare införda ändringar samt till lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den reviderade bilagan VI och i de ändringar som senare införts i den samt till lag om ändring av miljöskyddslagen för sjöfarten

Till kommunikationsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 17 juni 2014 regeringens proposition om godkännande av den reviderade bilagan VI till 1978 års protokoll till 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg och av däri senare införda ändringar samt till lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den reviderade bilagan VI och i de ändringar som senare införts i den samt till lag om ändring av miljöskyddslagen för sjöfarten (RP 86/2014 rd) till kommunikationsutskottet för beredning och bestämde samtidigt

att miljöutskottet ska lämna utlåtande om ärendet till kommunikationsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Lolan Eriksson, kommunikationsministeriet
- råd för internationella ärenden Kristiina Iso-kallio, miljöministeriet.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- Finlands näringsliv rf
- Finlands naturskyddsförbund rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Internationella sjöfartsorganisationen IMO antog 2008 en reviderad luftvårdsbilaga till MARPOL-konventionen. Den tillåter högst 0,1 procent svavel i bränsle i sjötrafik på Östersjön,

Nordsjön och Engelska kanalen från och med 2015. EU har ändrat det så kallade svaveldirektivet på samma sätt. Syftet med propositionen är att riksdagen ska godkänna bilagan inklusive ändringar till MARPOL-konventionen och det reviderade svaveldirektivet sättas i kraft vad gäl-

ler bestämmelserna om bränslen inom sjöfarten. Utskottet tillstyrker propositionen, men med följande kommentarer.

Utskottet hänvisar här till sitt utlåtande (MiUU 9/2011 rd) om svaveldirektivet och framhåller att besluten om restriktioner för utsläppen är mycket motiverade, eftersom utsläppen 2020 kommer att vara större än alla utsläpp på land, om det inte införs restriktioner för svaveldioxid och kväveoxid. Överlag bör alla branscher dra sitt strå till stacken för att restriktionerna ska kunna ligga på en hållbar nivå. Eutrofieringen på grund av kväve- och fosforutsläppen och den resulterande syrebristen i djupgravnarna anses vara de värsta problemen i Östersjön. Vid vintermätningar 2014 hade halten av fosfor i ytvattnet stigit i huvudbassängen. Också dioxinerna och tungmetaller som i decennier lagrats i bottensedimenten i Östersjön ger anledning till oro. Vidare har klimatförändringen negativa effekter på tillståndet i Östersjön eftersom den belastar ekosystemet.

Det finns ett flertal stora utredningar om miljö- och hälsoeffekterna av svavelutsläpp och de ger stöd för att utsläppsrestriktioner behövs. Åtgärder för att införa restriktioner för utsläpp av svaveloxid kan anses vara motiverade i syfte att minska hälsoeffekterna, särskilt i tätbebyggda kustområden. Bedömningen att vinsterna är större än kostnaderna baserar sig framför allt på positiva hälsoeffekter i tätbebyggda områden. Ser man till miljö- och hälsofrågorna och lika villkor på den inre marknaden är det motiverat att samma restriktioner gäller i hela EU och att länderna därmed får likvärdiga konkurrensvillkor.

Svavelutsläppen kan reduceras om fartygen börjar använda lågsvavligt bränsle eller flytande naturgas (LNG) eller inför en så kallad skrubber. Vilken teknisk lösning som väljs beror på många faktorer, och naturgas kan till exempel bara bli aktuellt för helt nya fartyg. Utskottet påpekar att lågsvavligt bränsle är en miljöbättre lösning än skrubber eftersom tvättvattnet också ger upphov till utsläpp i havet. Därmed måste också utsläppen av tvättvatten regleras. I vilket fall som helst gäller det att se svårigheterna med de tekniska lösningarna.

Sammanfattningsvis understryker utskottet att vi måste finna lösningar som garanterar att de finländska företagen eller statsekonomin inte drabbas av orimligt höga kostnader när bestämmelserna verkställs och att exportindustrin kan behålla sin konkurrenskraft. I själva verket har regeringen redan beslutat om en rad åtgärder som avser att minska de nya svavelreglernas kostnadseffekter i Finland. Utskottet påpekar vidare att det inte ens i teorin är någon lösning på problemen med konkurrenskraften att Finland utträder ur MARPOL-konventionen eller låter bli att följa tidsramen i direktivet. Detta för att ungefär 70 procent av fartygen i Finlands trafik på utlandet seglar under utländsk flagg och drygt 90 procent av tonnaget i världen är registrerat i länder som tillämpar luftvårdsbilagan till konventionen. Också finländska fartyg måste följa de nya bestämmelserna när de besöker hamnar i länder som är parter i bilagan.

Med avseende på läget i Östersjön är övergödningen det allra största problemet, anser utskottet. Där spelar inte bara fosfor utan också kväveoxider en roll. Också för kväveutsläpp från sjöfarten infördes det krav redan 2008. Bestämmelserna tillämpas globalt och gäller bara nya fartyg och de ännu strängare reglerna bara särskilda områden (NECA-områdena). Östersjön hör inte till dessa områden och propositionen har inget förslag om att göra Östersjön till ett NECA-område. HELCOM har förberett en ansökan till IMO om att utse Östersjön till ett NECA-område, men beslutet måste vara enhälligt. Det är fortfarande öppet när frågan tas upp i HELCOM. Fartygstrafiken på Östersjön beräknas stå för 5 procent (ca 13 500 ton) av kvävenedfallet i Östersjön, men andelen blir större i takt med att fartygstrafiken ökar.

Avslutningsvis framhåller utskottet att ändringarna i luftvårdsbilagan också innehåller bestämmelser om större energiprestanda för nya fartyg. De kan i hög grad stoppa upp ökningen av koldioxidutsläpp från sjöfarten. Vidare är det viktigt att notera att de åtstramade miljöskyddskraven inte bara medför nya kostnader utan också bidrar till teknisk utveckling och ger företagen nya affärsmöjligheter. Utvecklingsinsatser

na inom miljöteknik (cleantech) i kombination med vår starka skeppsbyggnadskompetens tillför havsklustret en stor utvecklingspotential.

Ställningstagande

Miljöutskottet föreslår

att kommunikationsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 19 september 2014

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Rakel Hiltunen /sd
medl. Tarja Filatov /sd
Timo Heinonen /saml
Antti Kaikkonen /cent
Pauli Kiuru /saml
Jukka Kärnä /sd
Tapani Mäkinen /saml

Martti Mölsä /saf
Sari Palm /kd
Raimo Piirainen /sd
Anni Sinnemäki /gröna
Mirja Vehkaperä /cent
Juha Väättäinen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos..

AVVIKANDE MENING

Motivering

Med propositionen ska Finland genomföra ändringarna i EU:s svaveldirektiv. Men regeringen föreslår också att riksdagen ska godkänna vissa ändringar i konventionen till förhindrande av förorening från fartyg, den så kallade MARPOL-konventionen och införliva dem i den nationella lagstiftningen. Som utskottsgrupp är vi fullt medvetna om att det handlar om att genomföra ett EU-direktiv. Trots det har vi konsekvent motsatt oss detta och den här typen av förslag.

För det första vill vår utskottsgrupp än en gång lyfta fram det faktum att det finns uppenbart stor risk för att vårt land i egenskap av EU-medlem måste ta på sig en stor börda och negativa effekter i många hänseenden på grund av propositionen. Den ökande byråkratin är en sådan direkt och omedelbar konsekvens. Så kommer det att åtminstone på sikt, trots att regeringen inte medger det direkt i propositionen.

För det andra ser vår utskottsgrupp att propositionen också har större konsekvenser i ett längre tidsperspektiv. Bland dem märks importen i finländska företag och de stora kostnadsökningarna för transporterna inom exporten. Kostnaderna kommer att göra sig påmind direkt när restriktionerna i svavelutsläppen träder i kraft

nästa år. Det är sant att kostnadsökningen gör sig påmind på olika sätt beroende på i vilken bransch företagen är verksamma. Hur som helst kommer kostnadsökningen att vara stor. En del beräkningar talar om hela 600 miljoner euro om året.

För det tredje vill vår utskottsgrupp påminna om att finländska produkter får det svårare att stå sig i konkurrensen på marknaden och det är det så kallade svaveldirektivet som är orsaken. Åtminstone på sikt betyder det att ännu fler arbetstillfällen försvinner inom handeln och exportindustrin. Enligt vår utskottskropp och hela riksdagsgruppen gagnar detta inte Finland, som redan nu har drabbats av så kallad massarbetslöshet.

Avslutningsvis vill vår utskottsgrupp i motsats till vissa frivilligorganisationer påpeka att man åter en gång inför nya miljöbestämmelser, men glömmer bort de samlade konsekvenserna av bestämmelserna och deras inverkan på konkurrenskraften hos vår industri.

Förslag

Vi föreslår

att lagförslaget avvisas.

Helsingfors den 19 september 2014

Martti Mölsä /saf
Juha Väättäinen /saf